

کنفرانس ملی اکوتوریسم، فرهنگ و توسعه گردشگری

موسسه آموزش عالی بینالود مشهد

ACOB 2019

4th Annual Congress of Binaloud Institute of Higher Education

National Conference of Eco-Tourism, Culture and Tourism Development

کرامت نفس؛ مبنایی ترین حق بشر؛ ضرورتی در توسعه و جذب گردشگر

علی اصغر یزدان بخش

دکتری فلسفه، گرایش حکمت متعالیه از دانشگاه فردوسی مشهد

مدیر فرهنگی موسسه آموزش عالی بینالود مشهد، ایران

www.ali-yazdanbakhsh.ir

ارائه دهنده:

علی اصغر یزدان بخش

کنفرانس ملی اکوتوریسم، فرهنگ و توسعه گردشگری

ACOB 2019

4th Annual Congress of Binaloud Institute of Higher Education

National Conference of Eco-Tourism, Culture and Tourism Development

۱. مقدمه

- امروزه با گسترده شدن شبکه های ارتباطی جهانی، **نیاز به برقراری ارتباط انسان ها با یکدیگر**، اهمیت شایان توجهی پیدا نموده است.
- **احترام به انسان ها** ضرورت اولیه و الزامی برای هرگونه ارتباط است.
- **فهم و درک و نهادینه سازی کرامت نفس** (Human dignity) در دنیای امروز از ضروریات بسیار مهم در احترام متقابل بین انسان ها است.
- این ضرورت برای فعالان و علاقمندان حوزه گردشگری اهمیتی دو چندان داشته و می تواند در حوزه گردشگری به **عاملی موثر در جذب گردشگر و توسعه گردشگری** تبدیل شود.

کنفرانس ملی اکوتوریسم، فرهنگ و توسعه گردشگری

موسسه آموزش عالی میناودشهر

ACOB 2019

4th Annual Congress of Binaloud Institute of Higher Education

National Conference of Eco-Tourism, Culture and Tourism Development

ارزش اسلامی-انسانی

این پژوهش با استفاده از
مطالعات کتابخانه‌ای و روش تحلیلی-استنتاجی برای داوری و تحلیل داده‌ها؛
در پی تبیین این امر است که با بازخوانی اصل جهانشمول کرامت نفس و تبیین اهمیت آن در

ارزش های اسلامی ارزش های انسانی

به عملیاتی نمودن آن، در بین توده مردم، گام بلندی در جهت احترام به گردشگران با هر نوع فرهنگ و مذهبی برداشته و از
این طریق به جذب بیشتر گردشگران کمک نماید.

۲. کرامت نفس؛ در لغت و اصطلاح

- کرامت **واژه‌ای** عربی است به معانی گوناگون:
- بزرگواری، آزادگی، جوانمردی، بزرگی ورزیدن، شرافت، عزت و احترام، بخشنده‌گی، حالت درخور تکریم یا احترام
- **در اصطلاح:**
- کرامت به معنای نزاهت و پیراستگی از پستی و فرومایگی است؛ به عبارت دیگر کرامت انسان یعنی بزرگی و نزاهت روح و گوهر جان او از هر پستی.
- به عبارت دیگر، کرامت انسان یعنی انسان، از آن جهت که انسان است، وجود و شخصیتی ارزشمند و قابل احترام دارد و این کرامت به قوم، قبیله، گروه، ملت، مذهب، نژاد و منطقه جغرافیایی ویژه‌ای اختصاص ندارد و به عنوان قاعده‌ای مطلق، جاودان و جهان شمول که تخصیص و تقیید نمی‌پذیرد؛ شامل همه انسان‌ها می‌شود.

کنفرانس ملی اکوتوریسم، فرهنگ و توسعه گردشگری

موسسه آموزش عالی بinalود مشهد

ACOB 2019

4th Annual Congress of Binaloud Institute of Higher Education

National Conference of Eco-Tourism, Culture and Tourism Development

۳. حق؛ right در لغت و اصطلاح

– حق واژه‌ای عربی است و به معانی:
– واجب، شایسته، ثابت، غیر باطل، عدل، بهره، سهم، سخن مطابق با واقع

– در اصطلاح:
– این واژه در حوزه‌های گوناگون حقوقی، اجتماعی، سیاسی، فلسفی، معرفت‌شناختی و... کاربرد و معنای اصطلاحی ویژه خودش را دارا است، در این بحث «حق» در حیطه امور اعتباری و ارزشی، کاربرد دارد، در این گونه موارد با جعل و اعتبار و وضع، سروکار داریم و جایگاه این اصطلاح، اجتماع و روابط اجتماعی است.

۴. کرامت نفس در آموزه های اسلامی

«وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا»

آیه ۷۰ سوره اسراء

ما آدمی زادگان را گرامی داشتیم و آن‌ها را در خشکی و دریا حمل کردیم و از انواع روزی‌های پاکیزه به آنان روزی دادیم و آن‌ها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده‌ایم، برتری بخشیدیم.

علامه طباطبائی در تفسیر المیزان:

مراد از **بنی آدم در این آیه جنس بشر** است، صرف نظر از کرامات خاصه و فضائل روحی و معنوی که به بعضی اختصاص داده است لذا این آیه مشرکین و کفار و فساق همه را شامل می‌شود

بنابراین «این آیه باکمال صراحت اثبات می‌کند که خداوند متعال فرزندان آدم را ذاتاً موردتکریم و آنان را بر مقداری فراوان از کائنات برتری داده است. به همین دلیل، انسان‌ها باید این کرامت و حیثیت را برای همدیگر به‌عنوان یک حق بشناسند و خود را برابر آن حق مکلف ببینند.

— **پیشوایان دینی** ما توجه ویژه‌ای بر حفظ حقوق و آزادی و کرامت انسانی داشتند و در نهایت مهربانی و رأفت با اقشار گوناگون مردم برخورد می‌کردند و در این تعامل و برخوردها «انسان بودن» ملاک نحوه برخورد ایشان بود و نه تعلقات و وابستگی‌های مادی، نژادی، فرهنگی، مذهبی ... و

۵. کرامت نفس، حق طبیعی و جهان شمول انسان

— اعلامیه جهانی حقوق بشر، شامل یک مقدمه و ۳۰ ماده در ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ (برابر با ۱۹ آذر ۱۳۲۷ شمسی و ۸ صفر ۱۳۶۸ قمری) در مجمع عمومی سازمان ملل متحد با ۴۸ رأی موافق و ۸ رأی ممتنع و بدون رأی مخالف تصویب گردید، مفاد این اعلامیه را می‌توان شاخص و معیار و ضابطه‌ای مشترک برای انسان‌ها و حکومت‌ها دانست.

— کرامت انسان پایه و مبنایی است که اساس حق‌های دیگر نیز قرار گرفته است در مقدمه اعلامیه جهانی حقوق بشر و همچنین در ماده‌های یکم، سوم، چهارم، پنجم و بیست و ششم به‌طور مستقیم به موضوع کرامت نفس یا آزادی انسان پرداخته شده و در بسیاری از ماده‌های دیگر، به‌طور غیرمستقیم به این امر پرداخته شده است.

— از نظریه‌های مهم در ارتباط با حقوق بشر، نظریه «کرامت انسانی» است که پیروان آن معتقدند انسان دارای کرامت ذاتی و تکوینی است و این برتری ذاتی موجب ایجاد حق‌هایی تکوینی در انسان است که بنیادی‌ترین آن‌ها **حقوق طبیعی بشر** نام دارد، از نظریه‌پردازان معاصر و مشهور آن، جک دانلی می‌گوید:

«حقوق بشر برای تأمین بهداشت و سلامت بشر نیست، بلکه **ما به جهت حفظ کرامت بشر به آن نیازمندیم**، برای داشتن یک زندگی در شأن انسان، زندگی و حیاتی که بدون وجود این حقوق لذتی در آن نیست.»

ادامه

کرامت و آزادی انسان را می‌توان مبنایی‌ترین حقوق انسان دانست عموم مکتب‌ها و مسلک‌های فکری آن را محترم شمرده و اعتقاد دارند که انسان دارای حرمت و احترام است.

در مقدمه اعلامیه حقوق بشر آمده است:

«از آنجاکه شناسایی کرامت ذاتی کلیه اعضای بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی، عدالت و صلح را در جهان تشکیل می‌دهد...» و بدین‌وسیله شالوده و اساس حقوق بشر را آزادی، عدالت و صلح جهانی دانسته و همه این‌ها را مبتنی بر حیثیت ذاتی یا کرامت نفس و آزادی انسان و نیز همیشگی دانسته است.

در ماده اول نیز آمده است:

«همه افراد بشر آزاد و باکرامت و حقوق یکسان زاییده می‌شوند و دارای موهبت خرد و وجدان می‌باشند و با یکدیگر باروحیه برادری رفتار کنند.»

بنابراین با توجه به این تصریح‌ها می‌توان تحلیل و استنباط نمود که **اصل کرامت و ارزش ذاتی انسان مهم‌ترین و محوری‌ترین اصل و مبنای اصل‌های دیگر از جمله آزادی، عدالت، صلح جهانی ... است**

۶. مبانی نظری توسعه و جذب گردشگر

– در توسعه گردشگری و جذب گردشگر، عوامل و مولفه های گوناگون و بیشماری نقش آفرینی می کنند که پرداختن به هر یک از آنان می تواند موضوع و محوری برای یک پژوهش و تحقیق باشد، در این میان **توجه به مبانی نظری توسعه گردشگری و جذب گردشگر**، با توجه به بنیادی بودن و کلیت آن، مقدم بر سایر موارد است.

– در میان این مبانی، با توجه به اعلامیه جهانی حقوق بشر، کرامت نفس است که محور سایر مبانی و حقوق قرار می گیرد و از آنجایی که این عزت و کرامت در آموزه های اسلامی نیز از حقوق همه انسان ها هست، شایسته است که بیشتر از پیش به آن توجه شود و این امر را که نه تنها اساس تعامل مسلمانان با یکدیگر، بلکه مبنای رفتار مسلمانان با غیرمسلمانان است و می تواند در بحث جذب؛ به مقتضای همدلی از همزبانی بهتر است؛ کمک شایانی به ما بنماید؛

در جامعه مورد دقت و واکاوی بیشتر قرار داده و آن را عملیاتی نماییم.

۷. نتیجه

– کرامت نفس انسان (Human dignity) از بنیادی‌ترین اصول و ارزش‌های اسلامی و انسانی است.

– امروزه گردشگری به عنوان صنعتی مولد و درآمدها، مورد اقبال و توجه سیاستمداران و تصمیم‌سازان جوامع قرار گرفته است و کشور ما یکی از مقاصد مناسب برای گردشگرانی با ادیان و مذاهب و نحله‌های فکری گوناگون است.

– تأکید اسلام بر دوستی و صمیمیت و برادری در رابطه بین یک مسلمان با مسلمان دیگر است.

– بافت فرهنگی خاص حاکم بر مردم کشور ما و برداشت‌های غلط از آموزه‌های دینی می‌تواند با کافر دانستن گروهی از مردم؛ و در بحث ما گردشگران؛ با سلب حق کرامت نفس از آنان، موجب رنجش و دفع نمودن آنان شود،

بنا بر این:

در راستای از بین بردن این مانع، در این پژوهش اثبات گردیده است که اعلامیه جهانی حقوق بشر و تعالیم اسلامی در اهمیت و لزوم رعایت کرامت نفس برای همه انسان‌ها با هر نژاد و دین و مسلکی؛ هم‌نوا هستند و این حق طبیعی هر انسان است که مورد احترام دیگران باشد.

با تبیین و عملیاتی نمودن، اصل کرامت نفس، می‌توان گام بلند و مهمی در زمینه جذب گردشگر و توسعه گردشگری برداشته و افق‌نویسی را در جهت پرداختن و کاربردی کردن این امر در پیش روی کارگزاران و پژوهشگران ترسیم نموده و از این طریق به رشد فرهنگ و توسعه گردشگری کمک نمود.

کنفرانس ملی اکوتوریسم، فرهنگ و توسعه گردشگری

موسسه آموزش عالی میناودشهر

ACOB 2019

4th Annual Congress of Binaloud Institute of Higher Education

National Conference of Eco-Tourism, Culture and Tourism Development

خدا نگهدار